

ZAHRANIČNÁ A EURÓPSKA POLITIKA SR V ROKU 2023

Zahraničná politika SR v roku 2023 bude v určujúcej miere **ovplyvnená prebiehajúcou ruskou agresiou na Ukrajine** a jej dopadmi na stabilitu európskeho kontinentu, ako aj vývoj zahraničnopolitických, bezpečnostných a ekonomických vzťahov v globálnom meradle. Aktuálne dianie potvrdzuje, že **členstvo SR v Európskej únii a Severoatlantickej aliancii má nezastupiteľnú úlohu pri presadzovaní a ochrane zahranično-politických a bezpečnostných záujmov** našej krajiny. Vďaka nemu môže SR aktívne spoluutvárať zásadné geopolitické rozhodnutia, ktoré majú priamy dopad na stabilitu a bezpečnosť v Európe.

Na pozadí silnejúceho geopolitického súperenia v politickej, bezpečnostnej i hospodársko-technologickej oblasti bude vojna na Ukrajine a jej výsledok testom **udržateľnosti medzinárodného poriadku založeného na dodržiavaní pravidiel**. Prioritou pre SR a širšie demokratické spoločenstvo je revitalizácia efektívneho multilateralizmu, v ktorého jadre je OSN a mierové riešenie sporov, založené na odmietaní použitia sily proti územnej celistvosti alebo politickej nezávislosti štátov a na rešpektovaní zvrchovanej rovnosti všetkých členov OSN.

Strategická jednota a rozhodnosť reakcie EÚ na ruskú agresiu a na podporu Ukrajiny zostane kľúčová pre ukončenie ruskej hrozby a destabilizačného úsilia a pre obnovenie mierového poriadku v Európe. Pre EÚ bude rok 2023 príležitosťou na strategické rozhodnutia smerujúce k posilneniu vlastnej odolnosti a geopolitického postavenia. **Transatlantické partnerstvo** zostáva základným pilierom bezpečnosti SR a Európy. Záujmom SR bude upevňovať hlavný účel Severoatlantickej aliancie, ktorým je zabezpečenie kolektívnej obrany, v aktuálnom kontexte osobitne na východnom krídle Aliancie. Dlhodobou výzvou pre EÚ a NATO bude otázka **rekonštruovania európskej bezpečnostnej architektúry**, vrátane posilnenia kolektívnej aj individuálnej odolnosti členských štátov v širokej škále zraniteľností a závislostí európskej bezpečnosti a ekonomiky, ako aj súvisiacich strategických otázok zahŕňajúcich bezpečnostné záruky pre našich partnerov a nastavenie budúcich vzťahov s Ruskom.

SR bude pokračovať v **zahraničnej politike hodnotovo ukotvenej v ochrane demokracie, slobody, ľudských práv, v presadzovaní princípov právneho štátu, medzinárodnej solidarity a v dodržiavaní medzinárodného práva**. Zdôrazníme tiež potrebu inklúzie a diverzity, práv žien a marginalizovaných skupín v našich zahraničných aktivitách a budeme presadzovať stratégie na dosiahnutie rodovej rovnosti v súlade s medzinárodnými záväzkami a praxou medzinárodných organizácií, ktorých sme členom. Záujmom SR je, aby bola medzinárodným spoločenstvom a partnermi vnímaná ako spoľahlivý štát s jasnou a čitateľnou zahraničnou a európskou politikou opierajúcou sa o tieto hodnoty.

Zahranično-politické dianie má citeľný presah na **smerovanie domácej politiky** a je intenzívne vnímané zo strany našich občanov. Zhoršená bezpečnostná situácia, inflačné a migračné tlaky, energetická kríza a hospodárska stagnácia sa podpisujú pod nárast sociálneho napätia a spoločenskej polarizácie. Upevnenie zahranično-politického konsenzu a súčasné zmierňovanie dôsledkov uvedených kríz musí byť pre SR prioritou.

V roku 2023 si pripomínáme **30. výročie samostatnosti SR**, čo zároveň znamená 30. výročie nadviazania diplomatických vzťahov s väčšinou krajín. Je to príležitosť na bilancovanie, prehodnotenie a revitalizáciu našich zahranično-politických vzťahov a priorit a šanca vnieť do týchto vzťahov novú dynamiku.

1. Zahraničná a európska politika SR v roku 2022.

Agresia Ruska, stáleho člena BR OSN, voči Ukrajine fundamentálne podkopala funkčnosť doterajšieho systému medzinárodných vzťahov a globálnej bezpečnostnej architektúry, vrátane základných princípov Charty OSN. **Ukrajina** sa dostala do centra zahranično-politických priorít SR a výrazne determinovala pôsobenie slovenskej diplomacie v roku 2022. SR dôrazne podporovala suverenitu, nezávislosť a obnovenie územnej celistvosti Ukrajiny v medzinárodne uznaných hraniciach a všestranne pomáhala Ukrajine, vrátane vojenskej, ekonomickej a humanitárnej pomoci. V politickej rovine sa aktívne zasadzovala, aby bol Ukrajine udelený kandidátsky štatút na členstvo v EÚ, k čomu došlo na Európskej rade 23. júna 2022. SR sa začala angažovať aj v otázke obnovy a rekonštrukcie Ukrajiny, čo potvrdila návšteva ministrov zahraničia, obrany a hospodárstva SR v Kyjeve koncom roka 2022.

Členstvo SR v **NATO** poskytlo nenahraditeľné záruky pre bezpečnosť a obranu Slovenska. Aliancia rozhodla o zásadnom posilnení bezpečnosti a obrany východného krídla NATO. Slovensko pokračovalo v plnení spojeneckých záväzkov a vyčlenilo **2 % HDP na investície do obrany**. SR sa na Madridskom samite NATO zasadila, aby v novej **Strategickej koncepcii NATO 2022** získala ústredné miesto kolektívna obrana. Novoprijatá koncepcia označila Rusko za najvýznamnejšiu a priamu hrozbu pre bezpečnosť Aliancie a Čínu ako výzvu pre jej záujmy, bezpečnosť a hodnoty. Slovensko **ratifikovalo prístupové protokoly Fínska a Švédska** do Severoatlantickej aliancie a podporovalo pokračovanie politiky otvorených dverí.

Silným komponentom slovenskej zahraničnej politiky je budovanie spojenectiev a strategických partnerstiev. V ich jadre sú partnerstvá s členskými krajinami EÚ a NATO. Vo vzťahoch so Spojenými štátmi americkými bol kľúčovou udalosťou podpis **dohody o obrannej spolupráci** vo Washingtone 3. februára 2022, ktorá prispela k rozvoju obranyschopnosti SR. K jej výraznému posilneniu prispelo rozmiestnenie **Mnohonárodnej bojovej skupiny Aliancie na území SR** pod vedením Česka za účasti spojencov z Holandska, Nemecka, Slovinska a USA. MZVEZ SR pokračovalo v prehľbovaní strategického dialógu s Nemeckom a Francúzskom, a novú dynamiku získala spolupráca so Spojeným kráľovstvom.

Pre **spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ** bola rozhodujúcou jednota Únie v reakcii na ruskú agresiu. EÚ prijala bezprecedentne robustné reštriktívne opatrenia voči Rusku. Diskusie o obranných ambíciách EÚ nadobudli konkrétne a praktické kontúry napr. v podobe využívania Európskeho mierového nástroja. Výzvou pre EÚ sú naďalej zraniteľnosti, resp. závislosti v ekonomickej, energetickej, technologickej, zdravotníckej či vojenskej oblasti, nielen vo väzbe na ruskú agresiu, ale aj v širšom spektre globálneho súperenia, kríz a transformačných procesov.

Vojna na Ukrajine mala výrazný dopad na **energetickú bezpečnosť SR**. Lídri EÚ sa dohodli, že postupne ukončia závislosť Únie od dovozu ruských fosílnych palív, ktoré sú zneužívané ako hospodárska a politická zbraň. Európska komisia v máji predstavila plán **REPowerEU**, v ktorom popri opatreniach na zvýšenie energetickej efektívnosti či urýchlenia zavádzania obnoviteľných zdrojov energie zdôrazňuje potrebu diverzifikácie. Vzhľadom na doterajšiu vysokú závislosť od dovozu energonosičov z Ruska bolo pre SR mimoriadne dôležitým prvkom doplnenie **Plánov obnovy a odolnosti** členských štátov, aby vznikol priestor na potrebné investície na podporu energetickej tranzície. Z pohľadu SR je dôležitým výsledkom aj schválenie cenového stropu na

zemný plyn. Diplomatickým úspechom SR bolo aj presadenie **využitia nevyčerpaných eurofondov** na financovanie národných opatrení súvisiacich s rastom cien energií.

Rok 2022 priniesol míľnik v podobe schválenia programových dokumentov SR na roky 2021-2027 - **Partnerskej dohody** ako aj súvisiaceho **Programu Slovensko**. Z nových eurofondov SR bude môcť čerpať takmer 12,6 mld. eur na zlepšenie života ľudí v regiónoch, energetickú bezpečnosť, digitalizáciu a zelené riešenia.

SR prevzala 1. júla 2022 v poradí už svoje šieste ročné rotujúce **predsedníctvo vo Vyšehradskej štvorke (V4)**. Reakcie vyšehradských krajín na ruskú agresiu odkryli rozdielne vnímanie bezpečnostnej hrozby zo strany Ruska a dôsledkov jeho agresie, čo malo dopad na dynamiku politickej spolupráce V4. V polovici roka 2022 prevzala SR aj ročné **líderstvo v Slavkovskom formáte (S3)**. Prioritami S3 v roku 2022 bolo posilnenie spolupráce v oblasti dopravy, energetiky, digitálnej transformácie, rozvojovej spolupráce a integrácie západného Balkánu, ako aj pomoc Ukrajine.

Multilateralizmus čelil v roku 2022 veľkým výzvam. SR o to dôraznejšie podporovala **medzinárodný poriadok založený na pravidlách a funkčných inštitúciách**. SR bola v júni 2022 zvolená do **Hospodárskej a sociálnej rady OSN** na obdobie 2023 - 2025. Dôležitým momentom roka 2022 bolo vylúčenie Ruska z **Rady Európy**, pričom nové geopolitické okolnosti spustili proces sebareflexie a nastavenia novej stratégie pre túto organizáciu. Činnosť **Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe** bola taktiež negatívne ovplyvnená ruskou agresiou na Ukrajinu. Vnútorňý chod organizácie bol poznačený sabotovaním kľúčových konsenzuálnych rozhodnutí zo strany Ruska, čo ohrozuje jej fungovanie.

Slovensko posilnilo svoju **hodnotovú zahraničnú politiku**. Rezort diplomacie spustil rezortnú schému na **podporu ľudských práv a demokracie**. Projekty sa prioritne sústredili na boj proti antisemitizmu, slobodu médií, bezpečnosť novinárov, práva žien a detí. SR sa zapojila do neformálnych platforiem ako Koalícia za slobodu médií, Summit za demokraciu či Medzinárodné partnerstvo pre informácie a demokracie. Vďaka iniciatíve SR začali na pôde EÚ diskusie smerujúce k vytvoreniu horizontálneho sankčného režimu, ktorým by EÚ mohla postihovať závažnú korupciu vo svete.

Globálny vývoj sa podpísal pod nové výzvy pre **ekonomickú diplomaciu, rozvojovú spoluprácu a humanitárnu pomoc**. Hlavným príjemcom oficiálnej humanitárnej pomoci SR sa stala Ukrajina, kam smerovalo viac než 8 mil. eur. Do centra záujmu ekonomickej diplomacie sa dostala potreba znižovania strategickú závislosti v oblasti energetiky. Došlo k spusteniu slovensko-poľského plynového prepojenia a bol realizovaný nákup skvapalneného plynu prostredníctvom terminálov v Stredozemnom a Jadranskom mori a potrubného plynu z oblasti Severného mora. Podpora slovenského proexportného podnikateľského prostredia sa realizovala prostredníctvom podujatí – Exportné fórum, Z regiónov do sveta, Inovačné dni a Firemné dni. Uskutočnili sa viaceré podnikateľské misie v zahraničí a SR sa zúčastnila na svetovej výstave EXPO Dubaj 2022. V koncepcijnej rovine bolo dôležitým schválenie **„Koncepcie vonkajších ekonomických vzťahov a ekonomickej diplomacie na roky 2022 - 2030“** a nadväzujúceho akčného plánu.

V oblasti **strategickej komunikácie** rezort diplomacie skvalitnil interakciu s verejnosťou, spustil nové webové sídlo a zintenzívnil aktivity na sociálnych sieťach.

Krízový manažment čelil novým výzvam súvisiacim s ruskou agresiou. Situácia si vyžiadala evakuáciu veľvyslanectva SR v Kyjeve a MZVEZ SR pomáhalo pri repatriácii našich občanov, ako aj občanov iných štátov do ich vlasti.

Pre starostlivosť o krajanov bolo dôležitým momentom prijatie novej **Koncepcie štátnej politiky SR vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na roky 2022 - 2026**.

Rozhodnutím vlády SR došlo v roku 2022 k **uzatvoreniu veľvyslanectiev SR** v Austrálii, Etiópii a Kuvajte a k transformácii veľvyslanectva SR v Belgicku na generálny konzulát. Súčasne došlo k **zriadeniu zastupiteľského úradu** v Saudskej Arábii a generálneho konzulátu v Sydney. Celkový počet veľvyslanectiev sa znížil na 61.

2. Zameranie zahraničnej a európskej politiky SR na rok 2023

I. GEOPOLITIKA

Ruská agresia na Ukrajinu

Invázia Ruska na Ukrajinu spochybnila fungovanie doterajšieho systému medzinárodných vzťahov a globálnej bezpečnostnej architektúry. Konflikt má globálne implikácie a jeho dôsledky budú ovplyvňovať vývoj medzinárodných vzťahov minimálne v strednodobom horizonte. Strategickým záujmom SR je rešpektovanie medzinárodného práva, suverenity štátov, ich teritoriálnej integrity a zachovanie mieru a stability v Európe a vo svete. **Pomoc Ukrajine voči ruskej agresii je obranou základných hodnotových princípov a záujmov SR.** Ukrajina je hlavnou zahraničnopolitickou prioritou SR pre rok 2023.

Udržanie **európskej a transatlantickej jednoty** je imperatívom pre nadchádzajúce obdobie. Jednota a solidarita v rámci EÚ a NATO boli účinnými nástrojmi v konfrontácii s ruskou agresiou a SR bude aktívne pracovať na ich udržaní a posilnení. Podporili sme včasnú realizáciu makrofinančnej pomoci EÚ pre Ukrajinu vo výške 18 mld. € na rok 2023 a budeme podporovať pokračovanie rozhodnej reakcie EÚ vo forme sankcií proti Rusku s cieľom zamedziť eskalácii ruskej agresie. Súčasťou nášho úsilia bude formovanie širšej **globálnej koalície na podporu Ukrajiny a medzinárodného poriadku založeného na dodržiavaní pravidiel.** Je potrebné iniciovať a viesť aktívny dialóg s krajinami mimo euroatlantického priestoru, ktoré nevnímajú ruskú agresiu ako priamu hrozbu, sú náchylné akceptovať ideologické naratívy zamerané proti Západu a liberálno-demokratickému modelu, s cieľom transformovať medzinárodný systém a obnoviť politiku sfér vplyvu.

Posilnenie bezpečnosti SR v NATO a EÚ

Vojna na Ukrajine potvrdila nenahraditeľnú úlohu NATO pri zabezpečovaní mieru a bezpečnosti v SR a v Európe. SR podporuje **jednotu spojencov a akcieschopnosť** NATO ako nevyhnutný predpoklad pre úspešné napĺňanie cieľov Strategickej koncepcie NATO prijatej v roku 2022 a osobitne hlavného účelu aliancie, ktorým je zabezpečiť **kolectívnu obranu** s cieľom garantovať slobodu a bezpečnosť všetkých spojencov. Ruská agresia potvrdila aj potrebu posilnenia obranných kapacít. Slovensko si splní záväzok investovať 2% HDP na obranu a minimálne 20% z toho na modernizáciu ozbrojených síl.

Je málo pravdepodobné, že sa konfrontačná politika Ruska v najbližšej dobe zmení. EÚ sa preto musí strategickejšie zaoberať posilnením **európskeho piliera** transatlantickej bezpečnosti v synergii s NATO. Plánované **rozšírenie NATO o Fínsko a Švédsko** potvrdí životaschopnosť politiky otvorených dverí NATO, previazanosť európskej a transatlantickej bezpečnosti a význam NATO ako neodmysliteľného transatlantického bezpečnostného fóra.

Na **samite NATO vo Vilniuse** v júli 2023 SR podporí obnovenie politických rokovaní medzi Alianciou a Ukrajinou na najvyššej úrovni a implementáciu rozhodnutí z roku 2008 o pokračovaní politiky otvorených dverí Aliancie. Zdôrazní potrebu diskusie o zadefinovaní parametrov stratégie NATO voči Rusku. Bude presadzovať posilnenie východného krídla Aliancie. Pred konaním samitu sa na Slovensku uskutoční **samit prezidentov Bukureštskej deviatky (B9)**. Príslušníci ozbrojených síl SR budú naďalej pôsobiť ako súčasť mnohonárodnej bojovej skupiny v rámci

predsunutej vojenskej prítomnosti v Lotyšsku. K posilneniu obrany Slovenska bude prispievať **Mnohonárodná bojová skupina Aliancie** na území SR.

Susedská politika

SR zostane **solidárna s Ukrajinou** a bude pomáhať humanitárne, vojensky, politicky a finančne. Bude sa tiež podieľať na obnove Ukrajiny a poskytne politickú podporu a praktickú pomoc v jej integračnom snažení. **Česko** je najbližším partnerom Slovenska, s ktorým vyznávame rovnaké hodnoty vychádzajúce zo spoločnej histórie. Prioritou v bilaterálnych vzťahoch bude realizácia v poradí už ôsmeho spoločného zasadnutia vlád. Spoločne s nadviazaním vzťahov s novou českou hlavou štátu pôjde o príležitosti pre potvrdenie silných vzájomných väzieb v roku 30. výročia pokojného rozdelenia spoločného štátu, ako aj hľadanie novej dynamiky spolupráce. V centre pozornosti bude prezentácia slovenskej kultúry a umenia v ČR a posilňovanie obchodno-investičných väzieb, spolupráce v oblasti obrany a bezpečnosti a rozvoj cezhraničnej spolupráce. **Poľsko** je strategickým partnerom Slovenska v strednej Európe, s ktorým rozvíjame vzájomné vzťahy na všetkých úrovniach. V roku 2023 je našou ambíciou zintenzívniť politické konzultácie v prioritných agendách a pokračovať v prehlbovaní praktickej spolupráce pri budovaní dopravnej infraštruktúry, rozvíjaní cezhraničných projektov a posilňovaní spolupráce v oblasti energetiky, bezpečnosti a obrany. Naše bilaterálne vzťahy s **Maďarskom** budú naďalej založené na vzájomnom rešpekte a obojstranne výhodnej spolupráci. Okrem tém, pri ktorých máme spoločné alebo príbuzné záujmy, sa budeme venovať aj otvoreným otázkam v rámci pravidelného dialógu ministrov zahraničných vecí, ako aj mechanizmov Základnej zmluvy. V roku 2023 bude SR pokračovať v intenzifikácii politickej a praktickej spolupráce s **Rakúskom**. Realizáciu konkrétnych projektov predpokladáme v oblasti školstva, cestovného ruchu, zdravotníctva a energetiky.

Regionálna spolupráca

Dôležitou nadstavbou susedských vzťahov je regionálna spolupráca, ktorej efektívnosť sa odvíja od miery konvergencie hodnôt, záujmov a implikácií členstva v EÚ a NATO. Prioritou v roku 2023 vzhľadom na pokračujúce predsedníctva SR bude Slavkovský formát a Vyšehradská spolupráca. V **Slavkovskom formáte (S3)** sa SR bude venovať Ukrajine, právnemu štátu, západnému Balkánu a rozširovaniu EÚ, ako aj digitálnym témam a otázke hybridných hrozieb. Hlavným zámerom spolupráce vo formáte S3+ bude posilnenie väzieb a vzťahov s kľúčovými partnermi v EÚ, najmä s Nemeckom a Francúzskom. Plánujeme pokračovať v spoločných návštevách ministrov zahraničných vecí S3 do tretích krajín so zameraním na západný Balkán a podporu rozširovania EÚ. Zámerom je počas slovenského líderstva v S3 usporiadať samit krajín S3 na najvyššej úrovni. V druhej polovici slovenského predsedníctva vo **Vyšehradskej skupine (V4)** sa SR sústreďí na oblasti praktickej spolupráce, v ktorých panuje zhoda a kde je spolupráca výhodná pre všetky štyri krajiny a ich občanov. Vzhľadom na vývoj v našom susedstve budeme trvať na tom, že spolupráca vo V4 musí byť viac než kedykoľvek predtým založená na princípoch obhajoby ľudských práv, slobody, demokracie, právneho štátu, dobrých susedských vzťahov a záväzku k európskej integrácii a transatlantickej spolupráci. **Iniciatívu Trojmorja** vníma SR ako nástroj spolupráce medzi severom a juhom Európy. SR podporí infraštruktúrne projekty s dôrazom na dopravné a energetické prepojenia. Prehlbovanie ekonomickej spolupráce, posilnenie hospodárskeho rastu, regionálna spolupráca a podpora Ukrajine budú cieľom samitu, ktorý sa bude konať v lete 2023 v Bukurešti.

Bilaterálne partnerstvá SR

SR využije 30. výročie nadviazania diplomatických stykov s **USA** na zvýraznenie historickej úlohy, ktorú zohrali pri formovaní slovenskej štátnosti a demokratickej tranzície. SR bude usilovať o zintenzívnenie partnerstva s USA v oblastiach vysokej pridanej hodnoty, od modernizácie ozbrojených síl SR až po podporu investičných a obchodných vzťahov. Osobitnú dimenziu bude predstavovať spolupráca v oblasti rozvoja demokracie. SR bude aktívne participovať na druhom **Samite za demokraciu**. Dôraz položíme najmä na problematiku právneho štátu – boj proti korupcii, ochranu slobody médií a podporu investigatívnej žurnalistiky a občianskej spoločnosti. Vo vzťahoch s **Nemeckom** sa zameriame na aktivity smerujúce k rozvoju strategického partnerstva prostredníctvom prehlbovania politického dialógu i ekonomicko-obchodnej spolupráce zameranej na moderné technológie, výskum, inovácie, bezpečnosť a obranu. S **Francúzskom** chceme prehĺbiť rozvoj bilaterálnych vzťahov podpisom nového Akčného plánu strategického partnerstva na roky 2023-2027, ktorý vytýči prioritné oblasti spolupráce. Jedným z cieľov na rok 2023 je zintenzívnenie slovensko-**talianskej** parlamentnej a rezortnej spolupráce s dôrazom na oblasť bezpečnostnú a policajnú spoluprácu a rozvoj vzťahov medzi univerzitami. Chceme tiež nadviazať na dynamizáciu vzťahov s **Gréckom a Holandskom**, ktorých vyjadrením by mala byť recipročná návšteva gréckeho predsedu vlády na Slovensku a oficiálna štátna návšteva holandského kráľovského páru na Slovensku v marci 2023. Ambíciou vo vzťahoch **so Spojeným kráľovstvom (UK)** bude podpis spoločného vyhlásenia k rozvoju bilaterálnych vzťahov. Následne budeme pracovať na príprave prvého strategického dialógu s dôrazom na posilnenie spolupráce v oblastiach bezpečnostnej a zahraničnej politiky.

Východná politika

Ruská agresia na Ukrajine výrazne mení kontext realizácie partnerskej politiky vo východnom vektore. V zmenenej situácii bude SR presadzovať väčší dôraz **Východného partnerstva** na zvýšenie odolnosti partnerov a posilnenie bezpečnostnej dimenzie. Popri Ukrajine ako strategickú prioritu je dôležitým záujmom SR udržanie demokratického a pro-európskeho smerovania **Moldavska**. Preto bude SR podporovať posilňovanie odolnosti a eurointegračné snaženie Moldavska, osobitne vzhľadom na jeho postavenie ako jednej z programových krajín rozvojovej pomoci SR. Priestor pre spoluprácu poskytne aj 2. samit lídrov Európskeho politického spoločenstva v Kišiňove. Prehlbovanie ekonomickej spolupráce bude prioritou zahraničnej politiky SR v **regióne južného Kaukazu**. SR bude pokračovať v politickej a praktickej podpore integračných ambícií **Gruzínska**, ktoré tiež patrí medzi programové krajiny rozvojovej spolupráce.

SR bude podporovať rozvoj vzťahov EÚ s krajinami **Strednej Ázie** s dôrazom na ekonomickú spoluprácu, osobitne s krajinami, kde má SR diplomatické zastúpenie – Kazachstan a Uzbekistan.

SR bude pri formovaní vzťahu k **Rusku** zohľadňovať jeho politickú vôľu ukončiť agresiu voči Ukrajine a rešpektovať medzinárodné právo. Ide o zásadnú podmienku, bez splnenia ktorej nebude možné pristúpiť k normalizácii slovensko-ruských vzťahov. SR bude koordinovať svoj prístup voči Rusku s partnermi a spojencami v EÚ a NATO, berúc do úvahy základné potreby štátu najmä v bezpečnostnej a hospodárskej oblasti.

Vzhľadom na deficit v oblasti ľudských práv, demokracie, právneho štátu a bieloruskú podporu ruskej agresie voči Ukrajine zostanú vyhliadky na rozvoj vzťahov s **Bieloruskom** limitované. SR bude v roku 2023 pokračovať v podpore bieloruských demokratických síl a občianskej spoločnosti.

Západný Balkán

SR bude aktívne podporovať **integračný proces krajín západného Balkánu**. V **Bosne a Hercegovine** sa po voľbách v októbri 2022 otvára príležitosť pre novú dynamiku reformno-integračných procesov, čomu dalo impulz udelenie kandidátskeho štatútu na členstvo v EÚ koncom roka 2022. SR bude prostredníctvom rozvojových nástrojov klásť dôraz na dialóg o zmierení, podporu najohrozenejších skupín a zdieľanie expertízy v oblastiach, ktoré pomáhajú krajinu približovať k otvoreniu prístupových rokovanií. Vo vzťahu k **Čiernej Hore** je potrebné silné politické angažovanie s cieľom udržať krajinu na európskej trajektórii. V **Severnom Macedónsku** podporí SR čo najrýchlejšie naplnenie krokov vedúcich k otvoreniu negociačných kapitol. Pilotným projektom SR v Macedónsku ostáva Národný konvent. S **Albánskom** je potrebné posilniť vzťahy v politickej, kultúrnej, ekonomickej i bezpečnostnej oblasti. V **Srbsku** je SR pripravená pomáhať v reformnom a integračnom procese tak, aby krajina ostala dôveryhodným kandidátom na členstvo v EÚ. SR bude podporovať dialóg Belehradu a Prištiny s cieľom dosiahnuť komplexnú dohodu o normalizácii vzťahov.

Blízky východ a Afrika

Záujmom SR je posilniť svoju angažovanosť v Afrike a na Blízkom východe a to nielen v obchodno-ekonomickej oblasti, ale aj v kontexte aktuálnych výziev týkajúcich sa energetickej bezpečnosti, potravinovej bezpečnosti a silnejúcej geopolitickej súťaže. SR sa zameriava na rozvoj hospodárskej, inovačnej a obrannej spolupráce s **Izraelom**, vrátane záujmu o zriadenie komisie pre hospodársku a inovačnú spoluprácu. Dôraz na hospodársku dimenziu bude SR klásť v **Saudskej Arábii**, k čomu by mal napomôcť aj nový Zastupiteľský úrad SR v Rijáde. Popri rozvoji bilaterálnych vzťahov, osobitne v ekonomickej, obchodnej a investičnej oblasti, bude prioritou zahraničnej politiky SR podpora **stability, bezpečnosti a demokratického vývoja na Blízkom a Strednom východe**, vrátane mierovému procesu medzi Izraelom a Palestínou. SR bude ďalej usilovať o posilnenie bezpečnosti v Saheli v rámci medzinárodnej spolupráce Koalície pre Sahel, a podporovať multilaterálnu spoluprácu pri stabilizácii Afrického rohu a zvládání ďalších bezpečnostných, ekonomických a humanitárnych výziev v Afrike.

Ázia a Tichomorie

V najdynamickejšie sa rozvíjajúcom svetovom regióne sa SR bude koncentrovať na rozvoj bilaterálnej hospodárskej spolupráce a posilňovanie hodnotovo založených partnerstiev. Veľký význam pre nás predstavuje uzatváranie ekonomických dohôd EÚ s partnermi a organizáciami. SR sa zameria na udržanie politickej a hospodárskej dynamiky s **Indiou**, ako predsedníckou krajinou G20. Vo vzťahu k **Číne** je záujmom SR udržanie konštruktívneho dialógu a hľadanie možností na posilnenie ekonomickej spolupráce, bez kompromitácie našich zásad a hodnôt, vrátane ľudských práv a demokracie. Osobitné postavenie bude mať rozvoj ekonomických a kultúrnych vzťahov s Taiwanom v podmienkach rešpektovania politiky „Jednej Číny“. V rámci formátu Stredná a východná Európa + Čína bude SR sledovať zameranie na ekonomickú stránku formátu a konkrétne výsledky. Máme záujem na konaní Spoločných hospodárskych komisií s Čínou a Indiou na Slovensku a pokračovaní prílevu zahraničných investícií z krajín regiónu, hlavne z **Japonska, Kórey a Indie**.

Latinská Amerika

V regióne **Latinskej Ameriky** je našou prioritou budovať demokratické partnerstvá a v tomto zmysle podporovať spoločné aktivity na úrovni EÚ.

Podpora multilateralizmu, medzinárodného práva a posilnenie úlohy OSN

Podpora efektívneho multilateralizmu s ústrednou úlohou OSN a **presadzovanie medzinárodného práva** patrí k dlhodobým prioritám slovenskej zahraničnej politiky. Pôsobenie v OSN umožňuje uplatňovať v multilaterálnom prostredí strategické záujmy SR. Prioritou v roku 2023 bude najmä všestranná podpora Ukrajiny, vrátane formovania širšej globálnej koalície s cieľom primäť Rusko ukončiť jeho agresiu.

SR bude pokračovať v podpore presadzovania princípov **demokracie, právneho štátu a ľudských práv** vo svete. Dôraz bude kladený na podporu slobody médií a bezpečnosti novinárov, aj v online priestore, boj proti diskriminácii a intolerancii a na aktivity na podporu občianskej spoločnosti vrátane obhajcov ľudských práv v zmysle rezortnej **Koncepcie na podporu ľudských práv a demokracie vo svete**.

V problematike **zmeny klímy** položí SR dôraz na implementáciu existujúcich záväzkov a potvrdí svoje zaradenie medzi klimaticky najambicióznejšie štáty sveta na konferencii COP28 v Dubaji.

Zvolenie do **Hospodárskej a sociálnej rady OSN** na roky 2023 až 2025 predstavuje pre SR príležitosť aktívnejšie sa zapojiť do multilaterálnych procesov v oblasti hospodárskej a sociálnej agendy OSN a prispieť k uplatňovaniu hodnôt a politiky EÚ v tomto orgáne OSN. Slovensko bude v Rade klásť dôraz na otázky energetiky, zamestnanosti, migrácie a rodovej rovnosti.

Efektívny multilateralizmus budeme presadzovať ako hlavný rámec pre odolávanie takým globálnym hrozbám ako je **terorizmus a násilný extrémizmus**. Teroristický útok v Bratislave v októbri 2022 pripomenul nadnárodný charakter tejto hrozby.

Agenda 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj

V oblasti **udržateľného rozvoja** bude pre SR kľúčová prezentácia 2. dobrovoľnej správy o pokroku v implementácii Agendy 2030 v júli 2023. Priestor pre odpočet plnenia rozvojových cieľov na najvyššej politickej úrovni vytvorí **samit k cieľom udržateľného rozvoja**, ktorý sa bude konať počas zasadnutia Valného zhromaždenia OSN v septembri 2023. V Agende 2030 bude SR aktívna aj ako člen Hospodárskej a sociálnej rady a Výkonnej rady UNDP/UNFPA/UNOPS. V roku 2023 bude pokračovať spolupráca MZVEZ SR s OECD, ktorej výsledkom bude návrh odporúčaní na zlepšenie súdržnosti vnútroštátnych politík v oblasti udržateľného rozvoja.

Revitalizácia Rady Európy a Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE)

Reagujúc na výzvy, ktoré predstavuje ruská agresia na Ukrajine, musí **Samit Rady Európy (RE) v Reykjavíku** v máji 2023 priniesť zmysluplnú odpoveď najstaršej paneurópskej politickej organizácie na súčasnú geopolitickú realitu. Pre SR bude kľúčové posilniť úlohu RE a jej tri piliere - ľudské práva, demokraciu a právny štát. V čase prebiehajúcej ruskej agresie zostanú možnosti **OBSE**, vzhľadom na konsenzuálny charakter jej rozhodovania, naďalej obmedzené. Organizácia však disponuje potrebnou expertízou a nástrojmi, aby zohrala významnú úlohu po ukončení aktívnej fázy konfliktu a pri obnove Ukrajiny. Pri absencii konštruktívneho dialógu s Ruskom bude

pre organizáciu v roku 2023 výzvou nachádzať efektívne modality fungovania a plniť svoje poslanie.

Hybridné hrozby

Hybridné pôsobenie sa presunulo z periférie do hlavného prúdu na takmer všetky úrovne spoločnosti. Vláda SR plní **Akčný plán koordinácie boja proti hybridným hrozbám na roky 2022 až 2024**. SR podporí opatrenia, ktorých cieľom je posilniť koordinovanú reakciu EÚ na hybridné pôsobenie, zahraničnú manipuláciu a zasahovanie do informačného priestoru. Zároveň budeme pokračovať v rozvoji spolupráce s centrami výnimočnosti EÚ a NATO pre hybridné hrozby a strategickú komunikáciu.

Odzbrojenie a kontrola zbrojenia

SR podporuje revitalizáciu multilaterálneho systému **kontroly zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia zbraní hromadného ničenia**, ktorý v posledných rokoch čelí vážnej kríze. Je v záujme SR, aby bol tento systém založený na pravidlách medzinárodného práva, vrátane vyvodzovania zodpovednosti za ich nedodržiavanie. Počas nového hodnotiaceho cyklu **Zmluvy o nešírení jadrových zbraní** budeme podporovať posilnenie implementácie Zmluvy vyvážené vo všetkých jej pilieroch (jadrové odzbrojenie, nešírenie jadrových zbraní, mierové využitie jadrovej energie) ako aj znižovanie strategického a jadrového rizika. Budeme podporovať činnosť **Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu** pri plnení jej mandátu, osobitne pri stabilizácii situácie v oblasti jadrovej bezpečnosti na Ukrajine a verifikácii jadrového programu Iránu. SR sa bude zasadzovať za nadobudnutie platnosti **Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok**. V kontexte vojny na Ukrajine sa oslabili režimy kontroly zbrojenia a vojenskej transparentnosti v gescii **OBSE**. SR tieto mechanizmy naďalej považuje za relevantné a zdôrazňuje nezastupiteľnú úlohu OBSE pri predchádzaní konfliktov, pri mierovom riešení sporov, ako aj pri obnove Ukrajiny.

II. EURÓPSKA POLITIKA

EÚ ako životný priestor

EÚ predstavuje pre SR **hlavný hodnotový, politický, právny a sociálno-ekonomický priestor**. Vojna na Ukrajine potvrdila potrebu hľadania spoločných európskych odpovedí na najzásadnejšie výzvy a hrozby pre poriadok na európskom kontinente a EÚ dokázala priniesť efektívne riešenia. Strategickým záujmom SR je, aby si EÚ zachovala **vnútornú súdržnosť a jednotu**. Budeme sa zasadzovať o zvyšovanie kvality európskej legislatívy, zefektívnenie rozhodovacích procesov Únie a posilnenie jej odolnosti a globálneho vplyvu.

Implementácia plánu obnovy

Plán obnovy ponúka pre nadchádzajúce obdobie **bezprecedentnú finančnú podporu na realizáciu reforiem**. Identifikované priority zohľadňujú kľúčové problémy slovenskej ekonomiky a najdôležitejšie spoločenské výzvy. Rok 2023 bude dôležitý z pohľadu pokračovania reforiem a realizácie investícií, najmä s dôrazom na vytvorenie dobrej dynamiky zapájania prijímateľov – samospráv, firiem, akademického sektora a občanov. Dobre nastavené mechanizmy, vrátane včasného informovania potenciálnych žiadateľov, sú predpokladom pre **zlepšenie čerpania európskych finančných zdrojov**.

Preskúmanie Viacročného finančného rámca 2021-2027

Cieľom preskúmania je posúdiť, či viacročný finančný rámec poskytuje dostatok zdrojov a umožňuje pružne reagovať na výzvy, ktoré za posledné obdobie nabrali na intenzite. Pri jeho očakávaných budúcich úpravách bude pre SR kľúčovým **udržanie financovania kohéznej politiky, posilnenie flexibility rozpočtu, ako aj zohľadnenie dopadu vysokej inflácie**. Komisia zároveň predloží **návrh druhého súboru nových vlastných zdrojov EÚ**. SR podporí taký návrh, ktorý zabezpečí diverzifikovanejšie typy príjmov a zabráni neprimeraným škrtom v európskych programoch, či nadmernému zvýšeniu príspevkov členských štátov do rozpočtu EÚ.

Reforma energetického sektora

Krajiny EÚ úzko koordinujú opatrenia na riešenie zvyšujúcich sa cien energie a obáv z nedostatku plynu. Skúsenosti ukazujú, že európsky trh s energiami nedokáže primerane reagovať na rýchlo sa meniace podmienky vo svete. Európska komisia preto navrhne **komplexnú reformu trhu EÚ s elektrickou energiou**, ktorá by mala oddeliť tvorbu ceny elektrickej energie od ceny plynu, čo SR dlhodobo podporuje. Prioritou pre SR je, aby vďaka reforme mali spotrebiteľia prospech z lacnejších obnoviteľných zdrojov a jadrovej energie. K **urýchleniu odchodu od fosílnych palív** prispievajú aj opatrenia z klimatického balíka Fit-for-55. V roku 2023 zostane boj proti zmene klímy a napĺňanie cieľov Európskej zelenej dohody prierezovou politickou prioritou.

Budovanie európskeho migračného a azylového systému

Udalosti v širšom európskom, ako aj v našom bezprostrednom susedstve, podčiarkujú **dôležitosť spoločného európskeho migračného a azylového systému**. V roku 2023 bude na európskej úrovni vrcholieť diskusia o Novom pakte o migrácii a azyly. Záujmom SR je, aby legislatíva zabezpečila rovnováhu medzi solidaritou pri zvládaní migračných tlakov a zodpovednosťou za ochranu vonkajších hraníc. Solidarita v prípade migračných tlakov by sa podľa SR mala uplatňovať spôsobom, ktorý členským štátom zachová možnosť voľby v spektre nástrojov, vrátane finančnej, materiálnej či personálnej pomoci.

Schengenský priestor

V kontexte zvýšeného migračného tlaku bude SR podporovať a podieľať sa na **zvýšenej ochrane vonkajšej Schengenskej hranice** a obhajobe rešpektovania platných pravidiel v rámci Schengenského priestoru. Po vstupe Chorvátska do Schengenského priestoru bude SR **ďalej podporovať rozšírenie Schengenského priestoru** aj o Bulharsko a Rumunsko.

Revízia správy hospodárskych záležitostí EÚ

V súvislosti s **revíziou správy hospodárskych záležitostí EÚ**, ktorú Európska komisia predstavila na jeseň 2022, bude prioritou roka 2023 dohoda členských štátov na jej legislatívnej podobe. Záujmom SR je jednoduchšie a transparentnejšie nastavenie, väčšia zodpovednosť na vnútroštátnej úrovni a vytvorenie priestoru pre potrebné reformy a investície. Kľúčové z pohľadu SR bude zabezpečiť **udržateľnosť fiškálnych politik** a posilniť princíp rovného zaobchádzania.

Posilnenie globálneho vplyvu EÚ

SR má záujem o posilnenie vplyvu a akcieschopnosti EÚ na globálnej scéne. EÚ by mala lepšie využívať svoju „soft-power“ a **posilňovať svoje obranno-bezpečnostné spôsobilosti**. SR podporuje spoluprácu v rámci EÚ v oblasti bezpečnosti a obrany, ktorá v kontexte vojny na

Ukrajine nabrala novú dynamiku napríklad v podobe **Európskeho mierového nástroja**. Ďalšou príležitosťou pre posilnenie globálneho vplyvu EÚ je efektívnejšie využívanie strategických nástrojov, akými sú dohody o voľnom obchode, či stratégia **Global Gateway**, prostredníctvom ktorej EÚ ponúka partnerstvá pre ekologické, inteligentné a inkluzívne investície. Za efektívny nástroj vplyvu EÚ považuje SR **politiku rozširovania**, ktorá má transformačný efekt presahujúci iné modely spolupráce s tretími krajinami a je cestou pre zabezpečenie stability v susedstve EÚ.

III. PROSPERITA A SOLIDARITA

Európska ekonomika v bode zlomu

Ruská agresia na Ukrajinu má vplyv na svetový obchod a posilňuje inflačné tlaky. Vzhľadom na svoju geografickú blízkosť k vojnovnej zóne a závislosť od dovozu energetických surovín z Ruska patrí EÚ medzi ekonomiky, ktoré sú týmto otrasom najviac vystavené. Prognóza EK na rok 2023 očakáva v rámci EÚ slabšiu rast na úrovni 0,3% a vysokú infláciu na úrovni 7%. NBS na Slovensku v roku 2023 predpokladá mierny rast HDP na úrovni 1,6% a infláciu približne 10%. Hospodársky výhľad sprevádza značná miera neistoty. Slovensko ako otvorená, exportne orientovaná ekonomika silne prepojená s európskymi trhmi podporí spoločné riešenia na európskej úrovni, ktoré dokážu stabilizovať hospodársku situáciu. Okrem opatrení zmierňujúcich energetickú krízu a infláciu, sú ťažiskom týchto riešení iniciatívy EK v oblasti zelenej a digitálnej tranzície – vrátane energetickej transformácie a nástupu nových technológií. Pre SR je dôležité **včas uchopiť príležitosti, ktoré transformačné procesy prinášajú**.

Energetická bezpečnosť

Slovensko bude pokračovať v snahe o **elimináciu závislosti od ruských energonosičov**, najmä ropy a plynu, a **diverzifikáciu trás a zdrojov**. V záujme SR je realizácia krokov smerujúcich k **prechodu na zelenú energetiku**. Okrem podpory obnoviteľných zdrojov energií, bude SR podporovať aj bezpečné a udržateľné využívanie nízkouhlíkových zdrojov, vrátane **jadra**. Spustením 3. bloku jadrovej elektrárne Mochovce do riadnej prevádzky sa Slovensko stane nezávislým na dovozoch elektrickej energie. Ambíciou SR bude posilňovať svoje postavenie tranzitnej krajiny aj s ohľadom na **etablovanie tranzitných trás zeleného vodíka**, ktorý bude v budúcnosti prepravovaný s využitím existujúcej siete plynovodov.

Ekonomická diplomacia

Ekonomická diplomacia začína doma. Kvalitné podnikateľské prostredie, silné podniky a inovatívne nápady pomáhajú presadiť sa a prezentovať značku Slovensko v zahraničí. Medzi hlavné ciele ekonomickej diplomacie patrí **diverzifikácia teritoriálnej štruktúry** zahraničného obchodu, **zvyšovanie pridanej hodnoty** slovenského exportu a prílev zahraničných investícií s vyššou pridanou hodnotou s víziou celkového **zvyšovania konkurencieschopnosti SR**. MZVEZ SR bude sledovať dôležité témy a trendy, reflektovať zahraničné skúsenosti a prepájať podnikateľské subjekty s inovačným potenciálom. V roku 2023 na tento účel poslúžia tradičné podujatia ekonomickej diplomacie, osobitne Exportné fórum, Z regiónov do sveta a Inovačné dni. Ďalším nástrojom, ktorý zefektívni spoluprácu aktérov ekonomickej diplomacie a prispeje k systémovému nastaveniu teritoriálnych a sektorových priorít, je Mapovanie aktivít vonkajších ekonomických vzťahov a ekonomickej diplomacie.

Humanitárna pomoc

Slovensko bude pokračovať v úsilí pomôcť zmiernovať bezprostredné humanitárne dôsledky spôsobené agresiou Ruska voči Ukrajine a ochraňovať utečencov. SR prostredníctvom nástrojov rozvojovej spolupráce angažuje mimovládne rozvojové organizácie, ktoré na Ukrajine realizujú humanitárne aktivity. Ambíciou v roku 2023 ostáva využívanie osvedčených mechanizmov na **zlepšovanie humanitárnej situácie a zmiernovanie dopadov vojenského konfliktu** na občanov Ukrajiny, ako aj iných krajín zasiahnutých následkami konfliktu. V roku 2023 Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS) vyhlási samostatnú výzvu na projekty humanitárnej pomoci na Ukrajine. Vyhlásená bude tiež výzva na partnerstvá slovenských podnikov na Ukrajine v súvislosti s obnovou krajiny.

Rozvojová spolupráca

SR bude v roku 2023 zvyšovať koncentráciu vynaložených zdrojov na aktivity v programových krajinách rozvojovej spolupráce, ktorými sú **Gruzínsko, Keňa a Moldavsko**. Je v našom záujme zlepšovať implementačné kapacity slovenských mimovládnych rozvojových organizácií a ich potenciál v rámci medzinárodných iniciatív. Na tento účel poslúži vyhlásenie viacročného strategického partnerstva vo vybranej sektorovej oblasti v Moldavsku, ako aj podpora partnerstiev slovenských subjektov na povojnovú obnovu a rozvoj Ukrajiny. Okrem spomínaných výziev budú prostriedky v roku 2023 určené aj na humanitárne projekty na **Ukrajine a Blízkom východe**.

V roku 2023 bude SR pokračovať vo svojom úsilí prispieť k **formovaniu politiky rozvojovej spolupráce EÚ**, kde bude klásť dôraz najmä na región Východného partnerstva. Pod značkou **Team Europe** sa SR zapojí do programu zameraného na podporu podnikania v Afrike. **Partnerstvo SR s Americkou agentúrou pre medzinárodný rozvoj** sa premietne do realizácie nových spoločných projektov v krajinách Východného partnerstva EÚ a západného Balkánu.

V rámci strategického riadenia medzinárodnej rozvojovej spolupráce bude MZVEZ SR v roku 2023 **pripravovať nasledujúcu strednodobú stratégiu rozvojovej spolupráce**. Príležitosťou na zviditeľnenie aktivít pod značkou SlovakAid doma i v zahraničí budú **oslavy 20. výročia založenia SlovakAid**. MZVEZ SR bude v júni 2023 v Bratislave taktiež organizovať a predsedáť neformálnemu politickému zasadnutiu **výboru OECD pre rozvojovú pomoc**, ktorý je dôležitým aktérom v oblasti rozvojovej, humanitárnej a mierotvornej spolupráce.

IV. KOMUNIKÁCIA

Strategická komunikácia a verejná diplomacia

Budovanie pozitívneho obrazu Slovenska v zahraničí je jednou z trvalých priorít zahraničnej politiky. Vo vzťahu k zahraničnej verejnosti je cieľom podporiť vnímanie SR ako modernej, kultúrnej a perspektívnej krajiny, a tým podnietiť rozvoj interakcií, najmä v ekonomickej a kultúrnej oblasti. Záujmom zahraničnej služby je tiež šíriť povedomie o prioritách a hodnotách zahraničnej politiky SR a tým prehlbovať partnerstvá vo svete. Aktivitám verejnej diplomacie a strategickému komunikácii bude **v roku 2023 dominovať 30. výročie vzniku SR** a s tým spojené 30. výročie samostatnej slovenskej zahraničnej služby a nadviazania diplomatických vzťahov. Komunikácia MZVEZ SR sa bude niesť pod heslom **„Misia Slovensko“**. V roku 2023 budú pokračovať aj zaužívané formáty ako HlbokáOnline, Týždeň OSN, či tematické podujatia zamerané na podporu žien v diplomacii, diverzitu a inklúziu. Ministerstvo zintenzívni svoju

prítomnosť v regiónoch Slovenska s cieľom zapojenia regionálnych partnerov a verejnosti do diskusie o prioritách našej zahraničnej politiky.

Boj s dezinformáciami

V kontexte aktuálneho diania rastie význam strategickej komunikácie, ako nástroja v boji s konšpiráciami, propagandou a dezinformáciami spochybňujúcimi strategické zahraničnopolitické ukotvenie a smerovanie SR. **Propagandistické a konšpiračné naratívy konzistentne spochybňujú členstvo SR v EÚ a NATO, transatlantické partnerstvo, resp. príslušnosť Slovenska k Západu.** Prieskumy verejnej mienky potvrdzujú zraniteľnosť SR voči dezinformáciám a pro-kremeľskej propagande. V roku 2023 bude jednou z priorit strategickej komunikácie práve boj proti dezinformáciám. Cieľmi komunikácie vo vzťahu k domácej verejnosti bude posilňovanie dôvery voči ministerstvu ako inštitúcií, ktorá obhajuje záujmy štátu a slúži občanom v zahraničí, podpory pre strategické smerovanie zahraničnej politiky a budovanie pozitívneho patriotizmu. MZVEZ SR sa bude aktívne zapájať do vznikajúceho celovládneho **systému koordinácie strategickej komunikácie** vedeného Úradom vlády SR. Voči zahraničným partnerom je cieľom profilovať SR ako krajinu, ktorá si uvedomuje hrozbu, akú predstavuje šírenie dezinformácií a podniká konkrétne kroky na minimalizovanie ich vplyvu.

Slovenská kultúra v zahraničí

Kultúrna diplomacia je neoddeliteľnou súčasťou zahraničnej politiky a v globalizovanom svete stúpa jej význam. MZVEZ SR pokračuje v realizácii Konceptie v oblasti prezentácie slovenského umenia a kultúry v zahraničí na roky 2020 - 2024. V roku 2023 bude ťažiskom realizácia naplánovaných vlajkových projektov a Týždňov Slovenska. Pre rok 2023 bola za hlavnú tému zvolená **prezentácia slovenského výtvarného umenia** a za prioritné krajiny boli určené Fínsko, Japonsko a Južná Kórea. Týždeň Slovenska sa bude realizovať vo Švajčiarsku (Stála misia OSN v Ženeve), Portugalsku, Kanade a USA (Stála misia OSN v New Yorku), a ak to situácia umožní, tak aj na Ukrajine. Cieľom je atraktívnou formou predstaviť naše umenie tak z hľadiska historickej tradície, ako aj prostredníctvom tvorby súčasných predstaviteľov. Realizácia kultúrnej prezentácie bude pokračovať aj v ďalších krajinách sveta prioritne v kontexte **30. výročia vzniku SR**. Plánované sú spoločné kultúrne podujatia pri príležitosti **líderstva SR v S3 a predsedníctva vo V4**.

V. SLOVÁCI V ZAHRANIČÍ

Konzulárna pomoc a krízový manažment

Cieľom konzulárnej služby v roku 2023, v nadväznosti na zvýšenie mobility občanov a cudzincov v postpandemickom období, bude **digitalizácia a modernizácia informačných systémov a nástrojov** konzulárnej služby a zavádzanie **flexibility s cieľom zvýšenia klientskeho komfortu**. MZVEZ SR vyhodnotí outsourcing žiadostí o schengenské víza SR a navrhne rozšírenie siete vízových centier v rámci aktuálnej skupiny 10 štátov a rozšíri outsourcing o nové štáty najmä v Ázii. Bude pokračovať rozširovanie **siete honorárnych konzulátov SR** a tam, kde je to účelné a možné, budú honorárne konzuláty poverené výkonom konzulárnych funkcií.

Základnou úlohou **krízového manažmentu MZVEZ SR** je minimalizovať negatívne dopady na životy a zdravie občanov SR v zahraničí. Vo svetle vysokej zraniteľnosti medzinárodného prostredia očakávame, že na zastupiteľské úrady SR budú kladené zvýšené požiadavky pri zvládaní

nepredvídaných krízových situácií. K zvyšovaniu pripravenosti prispeje implementácia **novej smernice o krízovom manažmente MZVEZ SR**, ktorá nadobudne platnosť v roku 2023. Na celoštátnej úrovni by mala položiť základy efektívnejšieho rozhodovania nová **Koncepcia bezpečnostného systému SR**. Členstvo v EÚ a NATO súčasne poskytuje nástroje na pomoc občanom SR aj v regiónoch sveta bez priameho zastúpenia SR. Je potrebné integrovať využívanie týchto spôsobilostí do plánovania, rozhodovania a činnosti zahraničnej služby.

Podpora Slovákov v zahraničí

Dlhodobým cieľom je pokračovať v zlepšovaní podmienok pre Slovákov žijúcich v zahraničí v súlade s Koncepciou štátnej politiky SR vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na obdobie rokov 2022 – 2026. K prioritám patrí pokračovanie prípravy **nového Zákona o Slovákoch žijúcich v zahraničí**. Budeme upevňovať národné povedomie Slovákov žijúcich v zahraničí a **angažovať novú diaspóru**, ktorá opustila Slovensko za posledných 30 rokov. Pilotný projekt spolupráce naštartovalo MZVEZ SR s novou diaspórou v USA a v ďalšej fáze je rozšíriť tento projekt aj na ďalšie krajiny, napr. Belgicko.

VI. MODERNÁ ZAHRANIČNÁ SLUŽBA

MZVEZ SR bude pokračovať v implementácii a zdokonaľovaní **prepojenia finančného, personálneho a politického plánovania** aktivít rezortu. Reštrukturalizáciou rozpočtových výdavkov a rozpočtovo zodpovedným správaním sa bude usilovať o optimalizáciu disponibilných zdrojov na financovanie priorit a tým zároveň reflektovať problém dlhodobého podfinancovania potrieb zahraničnej služby.

Do procesu formovania zahraničnej politiky začalo ministerstvo integrovať metodiku **strategického výhľadu**, ktorú bude ďalej rozvíjať s cieľom zohľadniť jej výsledky pri definovaní strednodobých priorit zahraničnej politiky SR. MZVEZ SR bude naďalej pokračovať v intenzívnej **spolupráci s mimovládny sektorom** s cieľom zachovať vysokú mieru participatívnosti tvorby politík v jeho kompetencii.

Záujmom MZVEZ SR je **efektívne rozvíjať ľudské zdroje v rezorte** a posilňovať dôraz na kvalitu, kariérny rast, vzdelávanie, zlepšenie starostlivosti o zamestnancov a odbúravanie byrokracie. MZVEZ SR bude podporovať a presadzovať **dodržiavanie ľudských práv pre všetkých** bez rozdielu a aktívne pokračovať v **presadzovaní rovnosti, diverzity a inklúzie doma aj vo svete**. Za týmto účelom bude organizovať semináre a konferencie na podporu uvedených hodnôt. Budeme klásť dôraz na prehlbovanie prvkov odbornosti, profesijnej cti, etického správania, zlepšenie postavenia žien a rodovej rovnosti.

Moderná zahraničná služba musí vychádzať zo záujmov SR pri **zohľadnení aktuálneho geopolitického vývoja**. V tejto súvislosti bude SR ďalej priebežne vyhodnocovať a adaptovať sieť diplomatických misí vo svete a systematicky posilňovať personálne a finančné zdroje pre efektívny výkon zahraničnej služby v ústredí, ako aj na zastupiteľských úradoch v zahraničí.

Hlavné udalosti roka 2023		
Bezpečnosť a transatlantická spolupráca		
NATO	Samit NATO	Vilnius, 11.-12.7.2023
NATO	Samit prezidentov B9	6. jún 2023
USA/Holandsko	Samit za demokraciu	29.-30. marec 2023
Susedská a regionálna spolupráca		
SEI	Summit predsedov vlád štátov SEI	december 2023
Trojmorie	Samit Iniciatívy Trojmorja	Bukurešť, jún/júl 2023
V4	Pokračovanie predsedníctva SR (1. polrok)	Bratislava
S3	Pokračovanie líderstva SR (1. polrok)	Bratislava
Multilateralizmus		
Rada Európy	4. samit hláv štátov a vlád členských krajín Rady Európy	Reykjavík, Island, máj 2023
ECOSOC	Politické fórum na vysokej úrovni k udržateľnému rozvoju	New York, júl 2023
OSN	78. zasadnutie Valného zhromaždenia OSN	New York, september 2023
OSN	Samit k cieľom udržateľného rozvoja	New York, september 2023
OSN	28. Konferencia COP	Dubaj, november 2023
OBSE	Ministerská rada OBSE	december 2023
Európska politika		
Migrácia	Nový pakt o migrácii a azyle	pokračovanie rokovaní
Ekonomika	Revízia rámca správy hospodárskych záležitostí EÚ	pokračovanie rokovaní
Energetika	Revízia pravidiel fungovania vnútorného trhu EÚ s elektrinou	1. štvrt'rok 2023
Viacročný finančný rámec	Strednodobé preskúmanie Viacročného finančného rámca 2021– 2027	2. štvrt'rok 2023
Európska spolupráca	2. Samit lídrov Európskeho politického spoločenstva	1. jún 2023
Ukrajina	Samit EÚ – Ukrajina	Kyjev, 3. február 2023
Ekonomická diplomacia		
OECD	Štrukturálna misia OECD k príprave Ekonomického prehľadu o Slovensku	jar 2023
OECD	Politická misia k odporúčaniam OECD v rámci prípravy Ekonomického prehľadu o Slovensku	jeseň 2023